

ZABAVNE IN GLASBENE ODDAJE

Zabavni program našeg studia v tekoči sezoni ni bil posebno uspešen. Vrsta oddaj "Viktor - luč" - izpopolnitev razmeroma uspele serije "Tišina - oddaja" iz prejšnje sezone - ni izpolnila pričakovanj kljub dobro izbrani glasbi in dokaj kvalitetni izvajalski zasedbi. Pokazalo se je, da smo v revialni zvrsti zašli v slepo ulico, iz katere ob naših možnostih in ob našem zaledju ni videti izhoda. (Zanimivo je, da se podobna situacija kaže tudi v programu italijanske televizije kljub neprimerno močnejšemu zaledju od avtorjev do izvajalcev, in da tudi tam iščejo izhod v novih oblikah.)

Poleg tega v zabavno-glasbenih oddajah še vedno nismo uspeli uloviti stik z življenjem okrog nas; teksti so bili daleč najšibkejši del naših zabavnih oddaj. Pri analizi našega zabavnega programa smo nadalje ugotovili slabo koordinacijo med različnimi ustvarjalci posamezne oddaje - avtorjem, glasbenikom, režiserjem, scenografom, kostumografom, koreografom itd.; oddaje so bile zaradi tega pogosto nehomogene ali pa so dobivale nezaželen prizvok.

Vsebinska praznота naših zabavnih oddaj, pa še dejstvo, da smo ob njih redno prenašali iz Italije dve glasbeno-zabavni oddaji na teden in da so bile ljubljanske zabavne oddaje precej podobne zagrebškim - vse to je ustvarilo vtis, ki ga sicer statistika ne potrjuje, da v našem programu prevladuje zabava in to slaba zabava. Pojavilo se je tudi pavšalno pretiravanje tega vtisa. V produkciji TV studia Ljubljana zavzema zabavna glasba n.pr. komaj četrtno časa, ki je namenjen jezikovnim tečajem.

Nagraadni natečaj za tekste in osnutke zabavnih oddaj je pomenil poskus, da bi prebrodili sušo v zabavnem programu. Odziv je bil dokaj klavrn. Žirija, ki bo tekste ocenila, sicer še ni končala dela, vendar lahko že zdaj rečemo, da je od 7 do 8 prispelih del le 2 ali 3 mogoče jemati kolikor toliko resno, direktno v program pa ni mogoče vključiti nobenega. Nemara so bile tudi nagrade premalo stimulatívne; vsekakor pa gre za področje, na katerem se pri nas takorekoč še nihče ni poskušal - ne glede na to, da je bera humorja na Slovenskem že tako ali tako zelo borna.

Te dni smo razpisali tudi poseben natečaj za novoletno zabavno oddajo.

Vrste zabavnih oddaj

Zaradi vsega tega smo program za prihodnjo sezono zaenkrat dimenzionirali tako, da ga bomo res tudi zmogli. Namesto dosedanjih oddaj revialnega tipa pripravljamo polurne glasbeno-plesne oddaje bolj komornega formata, obetamo pa si, da bomo - morda še ne od začetka sezone - zmogli tudi 14-dnevne enourne oddaje glasbeno-zabavnega tipa z elementi tekmovanja. Dogovarjamo se tudi z ustreznimi redakcijami radijskega programa za skupne prireditve.

V bodoči sezoni torej nismo predvideli v našem programu enourne glasbene revije, kot smo jih poznali v prejšnjih dveh sezonah. Naša televizija že od začetka svojega obstoja skoraj redno prenaša eno ali celo dve glasbeni reviji iz Italije na teden. Če upoštevamo, da so v glavnem vse glasbene revije zasnovane po istem kopitu, nam je takoj jasno, da je tu

tekmovanje možno le v bogatejši opremi (scena, kostumi, izbrani izvajalci itd.). Na tem področju nujno zastajamo za bolj razvitimi in finančno bolj zmogljivimi televizijami. Poleg tega pa nam to narekuje tudi zelo borno zaledje domačih izvajalcev in slabe možnosti za angažiranje tujih zaradi deviznih težav. Glavna težava je v pomanjkanju piscev za oddaje; to dokazuje tudi izredno slab odziv na zadnji natečaj. Pri nas imamo edino dober glasbeni kader, prišli pa smo do spoznanja, da lahko s samo glasbo napravimo le do 30 minut dolgo oddajo. V tem okviru bomo tudi nadaljevali prakso predstavljanja zabavne glasbe drugih narodov, ki smo jo uvedli z večerom češke glasbe. Še ta mesec bomo imeli v gosteh za snemanje dva poljska pevca.

Poleg tega smo se odločili za enourno zabavno-glasbene oddaje z elementi tekmovanja. Čeprav smo s quizi v preteklosti morda pretiravali, smo vendarle mnenja, da bi s tem oddaja lahko postala živahnejša, privlačnejša in bolj napeta. Zamišljamo si nekako glasbeno križanko, kjer bi vprašanja tvorile glasbene točke, skoči, baletni vložki in podobno.

Čeprav z dosedanjimi poskusi humorističnih in satiričnih oddaj pri nas nismo imeli sreče in smo doživeli nekaj spodrsnjajev, se takšnim poskusom tudi v prihodnje ne mislimo odpovedati. Prihajali pa bodo v program občasno, saj si nekega fiksnega razporeda ne moremo privoščiti.

Resna glasba

V zadnjem času je v vseh jugoslovanskih televizijskih studiih zaslediti močno povečanje programov resne glasbe. Če izvzamemo tradicionalne operne postavitve iz studia Zagreb in že udomačene oddaje resne glasbe našega studia, daje ta orientacija pogostoma kampanjski videz. Za ljubljanski TV studio pa lahko trdimo, da je - razen na opernem področju - odigral pionirsko vlogo pri uvajanju resne glasbe v naš televizijski program. Pri tem smo morali premagovati mnoge pomisleke, n.pr., da je to takšna vrsta programa, ki naj jo zaradi njene "nevizualne" narave obdrži v zakupu radio; taki pomisleki se, mimogrede povedano, pojavljajo tudi ponekod v tujini. Naš studio se je glede resne glasbe tudi v tekoči sezoni držal osnovnih smernic, ki smo jih postavili že poprej, in brez pretiravanja gradil dalje na izkušnjah prejšnjih sezon. Imeli smo redne oddaje v 14-dnevni turnusu; pri tem sta se izmenjavala dva ciklusa ("Spoznavajmo glasbene umetnike" in "Glasba XX. stoletja"). Poleg tega smo pripravili dve studijski operi in nekoliko priložnostnih oddaj z večjimi ansambli in z orkestrom RTV Ljubljana. Te oddaje so že dobile svojo obliko in svoj krog gledalcev, je pa še nešteto neizkoriščenih programskih in realizacijskih možnosti pri oddajah, ki so zajete tudi v načrtu dela redakcije za naslednjo sezono.

Če pogledamo sporede koncertov v Ljubljani in v Sloveniji, bomo opazili, da se program giblje nekje med klasiko in romantiko. Tako je vzgojen tudi največji del koncertne publike in televizijskih gledalcev. Ta okus moramo upoštevati v našem programu, posebno v oddajah, ki imajo značaj koncertiranja

orkestra ali solistov. Nekoliko drugače je pri takšni vrsti serijskih oddaj, kot je bila "Glasba XX.stoletja", ker ima serija tudi informativni in vzgojni značaj, pa čeprav se tudi v teh oddajah zaenkrat omejujemo na najbolj popularne skladbe. Pri sestavljanju programa nas vodijo tudi propagandne možnosti televizije, ki naj med široko publiko vzbuja zanimanje za glasbo.

Zaradi vsega tega se program za prihodnjo sezono ne razlikuje mnogo od doseданjega, uvaja pa nekaj cikličnih novosti. Za jesensko-zimsko shemo smo programirali naslednje oddaje:

Serije desetih oddaj "400 let slovenske glasbe": S slovenski glasbeni kulturi je veliko napisanega, izvajanega pa je bilo zelo malo, tako da to glasbo poznano bolj iz različnih razprav kot pa iz resničnega doživljanja. S to serijo bomo poskušali podati delček slovenske kulturne zgodovine. Ta serija ima tudi namen, da pritegne mlade glasbene reproduktivce, ki bi se na ta način bolj seznanili z našo glasbeno preteklostjo in se jo navadili upoštevati pri sestavi svojih programov.

Nadaljevanje serije "Spoznavajmo glasbene umetnike": Ker je ta serija že izoblikovana in ima že krog poslušalcev oz. gledalcev, v njej pa še nismo predstavili vrste znanih glasbenih poudarjalcev, bi serijo lahko nadaljevali. Vanjo bi pritegnili tudi goste iz inozemstva - o tem smo v dogovoru s Koncertno poslovalnico - in predvsem mlajše glasbene reproduktivce, ki pomenijo osvežitev v našem koncertnem življenju in ki tudi sicer teže pridejo do nastopov.

Štirje stilni koncerti Komornega orkestra: Oddaja naj predstavi manj znana dela iz štirih obdobjih glasbene zgodovine: predklasike, klasike, romantike in moderne. V vsaki oddaji bi nastopil po eden naših mlajših dirigentov, K tej odločitvi so pripomogli standardni repertoarji naših komornih in simfoničnih koncertov. V teh obdobjih glasbene zgodovine je nastala tudi cela vrsta skladb sicer znanih komponistov, ki so naši publiki manj znane, čeprav so tipični primeri glasbe iz teh obdobjih. Oddaje bi bile čisto studijsko realizirane.

Operna dela: Ugotoviti je treba, da opera v gledališčih izgublja publiko. Vzrokov je več, med drugim pa gre za zastarel režijski koncept in za nerazumljivost pete besede. Oboje televizija lahko odpravi in naredi iz opere resnično dramo, ki je za gledalca vedno zanimiva. Uprizarjanje oper na televiziji pa zastavlja druge probleme, ki izvirajo iz malega formata televizijskega zaslona. Mali ekran ne dovoljuje velikega teaterskega spektakla - to pa zahteva večina danes izvajanih standardnih oper - , temveč čisto sceno, jasen zaplet in komorno igro posameznega pevca; razen tega ne preneša dolgovernosti in zahteva krajša dela. Pri vsebini se je zaenkrat treba orientirati predvsem na lažji žaner, predvsem na komično opero - tudi zato, ker je glasbena predelava teksta v komični operi za gledalca bolj razumljiva.

Za prihodnjo sezono smo izbrali naslednja operna dela:

Opera "UBOGI MORNAR" Darius Milhauda je eno najboljših del iz novejšje operne literature, tako po kvaliteti glasbe kot po Cocteaujevem libretu. Za televizijo je primerna tudi zato, ker zahteva majhno zasedbo.

Operi "ZALJUBLJENI BRATJE" G.B.Pergolesija in "DOKTOR IN APOTEKAR" C.D.Dittersdorfa predstavljata s svojo vsebino in živahno glasbo - prvo za razdobje predklasike, drugo za klasiko - primera dobrega okusa in prijetnega razvedrila.

Menottijeva opera "TELEFON" je bila predvidena za izvedbo že v tej sezoni. Zaradi raznih terminskih premikov bo prišla na vrsto jeseni, posneta pa bo že julija. Pomeni pa eno najboljših komornih opernih del današnjega časa. Odlikuje jo lahkoten glasbeni izraz, dostopen najširšemu krogu gledalcev, in pa preprosta tematika, vezana na probleme današnjega človeka v dobi vseh mogočih tehničnih pridobitev.

Baletna dela: Balet je gotovo najbolj priljubljena glasbena oblika, pa naj gre za klasični balet ali za moderni ali karakterni ples. Paziti je treba le na to, da dobimo res ustrezno baletno glasbo; ta je tudi vsebinsko vezana na neko scensko dogajanje.

Baleta P.I.Čajkovskega "TRNJULČICA" in I.Stravinskega "LISICA ZVITOREPKA" sta dva glasbeno-stilna in baletno-stilna kontrasta. Prvi je tipičen klasičen balet s poudarkom na virtuoznosti baletnikov in mu akcija ne pomeni veliko, drugi pa je tipičen karakterni akcijski balet in poudarja sam zaplet dejanja. Oba avtorja pomenita vrh baletne glasbe svojega časa.

V letošnje leto padeta 150-letnici rojstva skladateljev G. Verdija in R.Wagnerja. Obema mislimo posvetiti po eno oddajo.